

Список використаних джерел

1. Побудова каркасів куба, призми, циліндра, конуса. Реферати та учбові матеріали // URL<http://um.co.ua/1/1-1/1-144127.html>

Крамаренко Тетяна, Шумська Аліна,
викладачі Козельщинської дитячої
музичної школи Козельщинської
селищної ради (с. Козельщина)

РОЗВИТОК МУЗИЧНО-РИТМІЧНОГО ВІДЧУТТЯ У ДІТЕЙ

Анотація. У статті розглянуто питання музично-ритмічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, визначено необхідність використання широкого спектру музично-ритмічних рухів і вправ для забезпечення загального розвитку дітей, виховання в них інтересу та любові до музики, розглянуто деякі методичні прийоми музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.

Ключові слова: музично-ритмічне виховання, музично-ритмічні рухи, система музично-естетичного виховання, загальний розвиток дитини.

Постановка проблеми. Виховання музикою є найдоцільнішим чинником загального розвитку дітей молодшого віку. У зв'язку з тим, що ритм є невід'ємною складовою музики, то завданням викладачів є формування в дітей музично-ритмічних навичок. Ритмічна діяльність збагачує сприйняття дитини, впливає на формування різноманітних психічних функцій, сприяє розвитку дитини в цілому. Завдяки ритмічним вправам та іграм діти отримують задоволення, що добре впливає на їх загальний розвиток.

Мета статті – розкрити, як за допомогою ритмічної діяльності виховувати в учнів уміння узгоджувати музику з рухами.

Виклад основного матеріалу. Питання музично-ритмічного виховання було і є актуальним. За кордоном серед систем масового музично-естетичного виховання ХХ століття найбільш відомими стали:

- система музично-ритмічного виховання і виховання емоційної чутливості (евритміка) швейцарського педагога і композитора Е. Жак-Далькроза;
- система на основі співацько-хорових традицій угорського педагога і композитора З. Кодая;
- система синтетичного підходу: єдність слова – музики – руху (музично-сценічна гра, театр) німецького педагога і композитора К. Орфа.

В Україні найбільш відомі праці про розвиток музично-ритмічних рухів В. Верховинця та дослідження М. Пилипчук.

Завдання музично-ритмічного виховання: формування музично-ритмічних навичок, засвоєння пантомімічних і танцювальних рухів, ознайомлення з деякими прийомами композиції танцю, так як музичний ритм виник із руху та трудової діяльності людини. Рух, слово, музика у своїй триєдності стали початковим етапом виникнення музичного мистецтва.

Відомо, що діти з нормальним слухом дуже рано починають реагувати на ударно-ритмічні звуки, тоді як відчуття висоти з'являється приблизно з трьох років. Тому ритмічні співвідношення звуків сприймаються дітьми набагато легше, ніж звуковисотні. Крім того, саме зародження пісні починається не із звуковисотності, а з ритмічної структури тексту.

В. Ковалів підкреслює, що «дитяча здібність реагувати на висоту звуків розвивається з віком; шести-семирічні діти в більшості випадків погано орієнтуються у висоті звуків, а багато з них не можуть правильно заспівати навіть найпростішу пісеньку; вони набагато краще орієнтуються в ритмічних рухах, добре відрізняють біг від ходіння, швидкий темп від повільного, довгі звуки від коротких. Перші ритмічні вправи засвоюються ними дуже швидко і дають можливість вчителю за короткий час досягти високих ритмічних показників і, зокрема, ритмічного унісону, як передумови унісону звукового» [2, с. 34].

Музично-ритмічне виховання розвиває почуття музичного ритму, його

сприймання, виконання, імпровізування. Я. Кушка підкреслює, що «Імпровізування – особливий вид роботи, елемент творчості, за допомогою якого можна успішно уточнити і збагатити ритмічну уяву дітей» [3, с. 77]. Музично-ритмічне почуття складає основу всіх проявів музичності, які пов'язані зі сприйманням і відтворенням часової ходи «музичного руху».

Процес формування готовності учня до навчання починається з доінструментальної підготовки. При цьому, зокрема, використовуються такі педагогічні чинники:

- опора на знання дитини навколишнього світу (казка, світ природи, тварини тощо);
- максимальне залучення на заняттях рухових вправ, що допомагають дитині використовувати та координувати мозок і тіло.

Головною особливістю пошуків Е. Жак-Далькроза стало створення евритмії, що поєднує музику з рухом. Ритм розглядається ним як провідний чинник музичного виховання, а розвиток чуття ритму створює умови для формування інших компонентів музичності дітей та їхнього художнього смаку. Розроблена ним система музичного виховання сприяє активному вдосконаленню музичного слуху, оволодінню дітьми творчою інструментальною імпровізацією. Ця система спирається на розуміння біологічної потреби дітей у русі, активності та виховує людину інтелігентну, активну, фізично розвинену [5].

В доінструментальній підготовці учня в Е. Жак-Далькроза мають місце такі види діяльності, що доповнюють розвиток музично-ритмічного відчуття:

- ігрові пісні, фольклорні танці та пісні з рухами;
- евритмічні вправи та ігри;
- ігри та вправи з використанням різноманітних допоміжних матеріалів (м'ячі, стрічки, хусточки тощо);
- вправи на основі копіювання дій педагога («роби як я», «луна»);
- вправи на відображення різних параметрів почутої музики (ритм, пульс, мелодію, фразування тощо);

- спів і гра на елементарних музичних інструментах (шумовий оркестр) [2, с.7-10].

Дидактика вбачає дієвими два основні прийоми: використання рухів і використання простих ударних інструментів. Ці прийоми сприяють не тільки формуванню в дітей відчуття ритму, але й вихованню музичного смаку. Молодші школярі із захопленням виконують рухи, що імітують гру на різних музичних інструментах: сопілці, бандурі, скрипці, арфі тощо. Такі завдання сприяють розвитку емоційного ставлення дітей до уроків музичного мистецтва, допомагають вчителю здійснювати зворотній зв'язок: він бачить, хто з учнів правильно почув звучання того чи іншого інструмента.

Історики вважають, що в давнину музика почалася з виокремлення ритму. Вона була в основному вокальною, а музичний ритм був природнім, який виник на основі мовлення. Музика і рух так само взаємопов'язані поняття, як звук і його ритмічна пульсація. Розвинута моторика дитини сприяє знайомству її з навколишнім світом і позитивно впливає на розумовий розвиток. Під час слухання музики в дітей виникає інтуїтивна потреба рухатися в такт ритму. Такий елементарний емоційний відгук на ритм є первинним виявом музичності. Мимовільну моторно-емоційну реакцію дітей слід зробити осмисленою, ритмічною, виразною. Особливо корисне пластичне інтонування під час слухання творів, багатих на агогічні зміни, динамічні відтінки тощо. Незважаючи на те, що рухи включаються в усі види діяльності, вони не потребують багато спеціального часу. Рухова активність може використовуватися під час хорового співу, розспівування, слухання музики.

Рухи полегшують сприйняття і запам'ятовування музики. Розвиток рухових навичок відбувається одночасно з розвитком мови. Рівень координації активності рухів дитини свідчить про розвиток інших якостей особистості, в тому числі психіки.

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що основою музично-ритмічного виховання є рух під музику, гра на простих інструментах, зв'язок

із структурою і римами поезії, з мелодико-інтонаційною вимовою слова та характером його звучання. Головне завдання викладача – навчити дитину визначати певні ритмічні та метричні співвідношення шляхом практичних дій. Це веде до формування осмисленого сприйняття музики, а потім і до розвитку вищих процесів мислення.

Список використаних джерел

1. Верховинець В. М. Ігри з піснями для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Вид. 5. Київ : Музична Україна, 1989.
2. Завалко, К. В. Музично-ритмічне виховання за системою Еміля Жак – Далькроза. Музичний керівник. Вип.7., 2012 .С.7-10.
3. Ковалів, В. Методика музичного виховання на релятивній основі. Київ: Муз. Україна, 1973.
4. Кушка, Я. С. Методика музичного виховання дітей. Вінниця : Нова книга, 2007.
5. Findlay E. Rhythm and Movement: Application of Dalcroze Eurhythmics. Summe-Birchard inc., 199.6

Кривошей Петро,

викладач комунальної установи
«Машівська дитяча музична школа
естетичного виховання» (смт. Машівка)

РОЛЬ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ЯК ДВИГУНА ВСЬОГО МИСТЕЦЬКО-КУЛЬТУРНОГО ПРОГРЕСУ

Анотація. У статі підкреслюється важливість матеріально-технічного забезпечення реалізації мистецьких проєктів у дитячій музичній школі. Описується власний досвід створення і функціонування сучасного духового оркестру з використання традиційних та новітніх методик навчання гри на духовому інструментів учнів музичної школи.

Ключові слова: музичний інструмент, духовий оркестр, матеріально-технічне забезпечення, традиційні та інноваційні методики.